

■ Dr Łukasz Dubiński,

Zespół Badawczy Prawa Administracyjnego, Nowych Technologii i Prawa Kosmicznego, Wydział Prawa i Administracji,
Uniwersytet Szczeciński

Projektowane zmiany w definicji tzw. inwestycji towarzyszących

Dnia 8 czerwca 2021 r. pojawił się aż 31 stronicowy projekt ustawy mającej zmienić ustawę o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących oraz niektóre inne ustawy. Jak wynika z przedstawionego uzasadnienia planowanej nowelizacji, przyjęcie proponowanych rozwiązań ma na celu „przyspieszenie tych strategicznych dla bezpieczeństwa energetycznego inwestycji, ale również zmniejszy poziom ryzyka po stronie inwestora”¹.

Pośród licznych pomysłów projektodawcy, niewątpliwie wyróżnia się propozycja nowego ujęcia definicji tzw. inwestycji towarzyszących. Mówiąc w pewnym uproszczeniu chodzi tutaj o te wszystkie inicjatywy budowlane, bez realizacji których niemożliwe jest zarówno uruchomienie, jak i sama eksploatacja obiektów energetyki jądrowej. Biorąc więc pod uwagę fakt, iż prace nad wspomnianym powyżej projektem ustawowym zmierzają ku końcowi (tj. przekazania do parlamentu), warto się przyjrzeć kluczowym założeniom tego dokumentu w zakresie przedmiotowych inwestycji towarzyszących.

Pojęcie inwestycji towarzyszących

Aktualnie, zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 czerwca 2011 r. o przygo-

towaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1484; dalej ustawy jądrowa), inwestycjami towarzyszącymi są inwestycje w zakresie budowy lub rozbudowy sieci przesyłowych w rozumieniu art. 3 pkt 11a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2021 r. poz. 716, 868 i 1093) koniecznych do wyprowadzenia mocy z elektrowni jądrowej lub inną inwestycją niezbędną do wybudowania lub zapewnienia prawidłowej eksploatacji obiektu energetyki jądrowej. Jak widać, przedstawiona definicja inwestycji towarzyszących oparta została na pojęciach niedookreślonych. Ten z kolei fakt, świadczy o jej niewątpliwiej elastyczności. Ze względu na przedmiot definicji, zaprezentowane podejście ustawodawcy oceniać należy

pozytywnie, ponieważ w ten sposób nie blokuje się stosowania coraz to nowszych rozwiązań technologicznych, jako inwestycji towarzyszących. Z drugiej jednak strony można powiedzieć, iż przyjęty model definicji nie daje pewności potencjalnym inwestorom co do tego, czy ich zamierzenia budowlane będą mogły zostać zakwalifikowane jako inwestycje towarzyszące.

Uzupełniając powyższe uwagi definicyjne przypomnieć również należy, iż dowolne zamierzenie budowlane nie staje się inwestycją towarzyszącą z mocy prawa (*ex lege*). Zgodnie bowiem z art. 52 ustawy jądrowej, status inwestycji towarzyszącej inwestycji w zakresie budowy obiektu energetyki jądrowej nadaje minister właściwy do spraw energii, w drodze decyzji, na wniosek inwestora inwestycji towarzyszącej. Biorąc pod

uwagę zasygnalizowany powyżej ogólny charakter definicji inwestycji towarzyszących mówić można o daleko posuniętej swobodzie ministra przy podejmowaniu decyzji, o której mowa w przywołanym art. 52 ustawy jądrowej.

Propozycja nowej definicji

Wspomniany na wstępie projekt nowelizacji ustawy jądrowej zakłada, iż przez inwestycję towarzyszącą rozumieć będzie należy:

- a. inwestycję w zakresie budowy lub rozbudowy sieci przesyłowych w rozumieniu art. 3 pkt 11a ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716 i 868) koniecznych do wyprodukowania mocy z elektrowni jądrowej,
- b. inną inwestycję niezbędną do:
 - wybudowania lub zapewnienia prawidłowej eksploatacji obiektu energetyki jądrowej,
 - prowadzenia pomiarów, badań lub innych prac niezbędnych do sporządzenia wstępnego raportu lokalizacyjnego, o którym mowa w art. 5a,
 - prowadzenia pomiarów, badań lub innych prac niezbędnych do sporządzenia wstępnego raportu bezpieczeństwa składowiska odpadów promieniotwórczych, o którym mowa w art. 5b,
 - prowadzenia pomiarów, badań lub innych prac niezbędnych do sporządzenia dla obiektu energetyki jądrowej raportu lokalizacyjnego, o którym mowa w art. 35b ust. 3 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. - Prawo atomowe
 - prowadzenia badań lub innych prac zmierzających do sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, o którym mowa w art. 66 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,

”

(...) nowe rodzaje inwestycji towarzyszących nie są bezpośrednio związane z eksploatacją, czy też budową obiektów energetyki jądrowej. Ich funkcją jest bowiem jedynie wsparcie badań, pomiarów, czy też innych prac (...)

Fot. Patrick Federer on Unsplash

Fot. Nicolas Hippert on Unsplash

udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247, 784 i 922) dla obiektu energetyki jądrowej.

Na wstępie zauważyć należy, iż treść punktu a oraz punktu b *tiret* pierwszy stanowią *de facto* powtórzenie aktualnie obowiązującej regulacji. Tak więc już na tej podstawie można stwierdzić, iż planowana nowelizacja nie ma na celu doprecyzowania sposobu rozumienia pojęcia inwestycji towarzyszących, a wskazanie nowych kategorii zamierzeń budowlanych, objętych zdefiniowanym pojęciem.

Jak wynika z treści propozycji nowelizacyjnej, nowe rodzaje inwestycji towarzyszących nie są bezpośrednio związane z eksploatacją, czy też budową obiektów energetyki jądrowej. Ich funkcją jest bowiem jedynie wsparcie badań, pomiarów, czy też innych prac, które służą przygotowywaniu dokumentacji na potrzeby odrębnych postępowań związanych z zamierzeniami budowlanymi w obszarze energetyki jądrowej.

Niezależnie jednak od tego, budowa inwestycji towarzyszących nowej kategorii będzie mogła być prowadzona z wykorzystaniem większości instrumentarium ustawy jądrowej, a w tym uproszczonego trybu wywłaszczenia.

W powyższym kontekście zauważyć należy, iż opis kategorii nowych inwestycji towarzyszących składa się z trzech części. Po pierwsze, każda z nich powinna być nieruchomością. Po drugie, inwestycja powinna służyć przeprowadzaniu określonych czynności (np. pomiarów). Po trzecie, przeprowadzenie tych czynności powinno prowadzić do osiągnięcia konkretnego celu (np. sporządzenia wstępnego raportu bezpieczeństwa składowiska odpadów promieniotwórczych). Warto więc odnotować, że jeżeli chodzi o wspomniane powyżej „czynności”, to ustawodawca jedynie częściowo uściślił o jakie działania chodzi (np. pomiary). W ramach bowiem definicji każdej z „nowych inwestycji towarzyszących” jest mowa o tym, iż mają one służyć do wykonywania „innych pracach niezbędnych”. Tym samym, o tym co może zostać wzniesione, będzie mógł w znacznym zakre-

sie decydować inwestor. Należy jednak przypomnieć, iż minister przyznający status inwestycji towarzyszącej może ograniczać zbyt „twórcze” podejście inwestorów.

Na zakończenie warto również odnotować, iż ustawodawca nie przewidział szczególnych rozwiązań dotyczących przypadków, gdyby niepowodzeniem zakończyłyby się postępowania administracyjne dotyczące obiektów jądrowych, do których stworzenia miałyby mówiąc w pewnym uproszczeniu zostać wykorzystane „nowe” inwestycje towarzyszące. Innym słowem chodzi tutaj o sytuację, gdy powstanie jedynie „nowa” inwestycja towarzysząca, a z powodów prawnych nie będzie mógł zostać wzniesiony właściwy obiekt jądrowy. W ustawie jądrowej nie ma przykładowo mowy o obowiązku rozbiórki danej inwestycji towarzyszącej, zwrotu nieruchomości wywłaszczonej w trybie ustawy jądrowej, czy też chociażby o przeznaczeniu jej na konkretny cel. W konsekwencji, nawet jeżeli nie powstanie obiekt jądrowy, „nowa” inwestycja towarzysząca będzie mogła być wykorzystywana w dowolny sposób przez jej właściciela. □

Przypisy

1. Uzasadnienie projektu ustawy o zmianie ustawy o przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie obiektów energetyki jądrowej oraz inwestycji towarzyszących oraz niektórych innych ustaw. <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12349200/katalog/12803352#12803352>